Первоцвіт (збірка)

КАЗКИ

Барвиста країна

Чи бували ви в далекій казковій країні, яка зветься Барвистою? Там кожен день має свій колір, то ж і звуться дні тижня так: рожевий, білий, зелений, синій, помаранчевий, бузковий і жовтий.

І ось одного зеленого ранку казкар-чарівник Добре Серце, володар тієї країни, убравшись у довгу синю мантію з високим помаранчевим коміром, синій капелюх та взявши в правицю посох чарівника – таку собі ніби зовсім звичайнісіньку зигзагоподібну палицю із зіркою на вершечку, лівою рукою розгорнув товстезну помаранчеву книгу казок і чарів. Чарівник був високого зросту, тримався, як належить, поважно, і був зовсім сивим.

Він чимось нагадував нашого доброго знайомого – Дідуся Мороза (а може, маг і був його молодшим братом?).

Добре Серце таємниче промовив:

– Сьогодні на нас чекає чудова казка! Внученько, принцесо, починається нова казка зеленого дня! На тебе чекають особливі сюрпризи, пригоди та дива.

А далі чарівник заговорив зовсім іншою мовою – мовою магічних слів. Тим часом сонце сходило все вище, зелене повітря світлішало, починався день зеленої казки.

Юна принцеса, внучка володаря казкового краю, сиділа в кріслі під пальмою на ганку палацу і, заглядаючи в чарівне люстерко, намагалася вгадати, яку нову казку принесе їй зелений день.

Красуня чимось дуже нагадувала нашу улюбленицю Снігуроньку – така ж світлолиця, з блакитними озерцями очей. Ось тільки волос-ся мала вогнистої барви. Щоправда, дівчина й сама здивовано придивлялась до нього.

Це був щоденний сюрприз її дивовижного дідуся – учора вона була білявкою, а ось сьогодні її кучері як полум’я.

– Дідусю, моє волосся стало вогняним! – захоплено вигукнула дівчина.

– Так, люба, – всміхнувся казкар. – Цього зеленого ранку ти зі своїми полум’яними кучерями маєш просто неперевершений вигляд і сяєш, як сонце.

Королівна захоплено милувалася яскравими локонами, та ось її увагу привернуло ніжне муркотіння. Опустила погляд і побачила біля сходів симпатичне руденьке кошеня.

– Ой! Кошеня! І таке ж руденьке, як я. Це, звісно ж, подарунок мого дідуся.

І дівчинка вибігла назустріч вогнистому пухнастику.

Кошенятко перебирало лапками, але не могло вийти із зачарованого кола. Це було коло для подарунків

– Іди до мене, Іскринко, – лагідно мовила принцеса і взяла маленьке на руки. – Яке ж ти пухнасте, яке веселе! Тобі, напевно, щось уже відомо про казку зеленого дня.

Котик, який ще мить тому насолоджувався увагою хазяйки, раптом округлив свої зелені очиська й боязко озирнувся. Несподівано пролунав звук, який нагадував гудок поїзда. Пухнастик прищулив вушка і злякано замружився.

– Кого це ти нагляділо?

Принцеса й собі оглянулася. Ось іще один сюрприз – синє слоненя! Воно стояло під її вікном, мов на сторожі її спокою. Малий радісно сурмив, піднявши хобота. Він вітав хазяйку, немов справжній охоронець.

Слоненя було таке ж синє, як довга сукня принцеси, а ось кошенятко мало колір її волосся. Що ж, дідусь-чарівник полюбляв гармонію барв.

Принцеса задумалась: які дива обіцяє ця кольорова гама сьогодні? І чому саме слоненятко і кошенятко подарував їй дідусь-чарівник? Красуня в задумі присіла на сходинку побіля палацу.

– Третій день тижня в Барвистій країні, – пояснив Добре Серце, – присвячений одному з найбільших див світу, яке люди часто не помічають у круговерті буденних турбот. Ім’я йому – поезія. Усі мешканці країни висловлюватимуться тільки віршами. Цієї миті слоненя перетворилося на лицаря-охоронця, а руде кошенятко…

Принцеса не повірила своїм очам – воно обернулося на крилатого коня з вогняною гривою.

– Пегас! Крилатий скакун, що підносить поетів у піднебесся! – захоплено заплескала в долоні дівчина.

– Саме так, моя розумнице, – всміхнувся дідусь. – Мандруй світами, внучечко, тільки повертайся вчасно.

– Домовилися, Добре Серце! Обіцяю, що не підведу!

Швидко минав казковий час зеленого дня. Та ось його барва почала змінюватись. Королівна в товаристві лицаря-охоронця на диво-коні поверталася до палацу.

– Яка захоплююча подорож! – раділа юна мандрівниця. – Цікаво, а які дива чекатимуть на мене завтра?

А день тим часом потроху змінював свою барву. У Барвистій країні не було чорної барви ночі, тому колір одного дня плавно зливався з барвою наступного дня. То ж коли Пегас відлітав на поклик Доброго Серця, небо переливалося вже різними відтінками блакиті, зовсім, як у нас, в Україні. Так, небо над Україною сповнене поезії!

Лесина казка

В Україні, де гори високі, моря широкі, річки глибокі, а ліси дрімучі, жила дівчинка Леся, що понад усе, любила казки та малювання. От і сьогодні вранці тато, допомагаючи доні взутися в зимові чобітки, квапить:

Лесю, час у дитсадок. Донечка ж у відповідь:

– А казку розповіси?

– Добре вже, лисичко Лесю, – погоджується татусь.

Дома дівчинку ще називають Червоною Шапочкою. Це улюблена Лесина героїня, яку дівчинка малює і фарбами, й олівцями, і фломастерами. Картини в дитсадку на виставці красуються.

А які чудові історії вміє вигадувати Леся! І щовечора розповідає їх плюшевому ведмедику. Уже й задрімає дівчинка, а клишоногому симпатязі ніяк не спиться – все згадує неймовірні пригоди героїв.

– Звідки стільки казочок знає Леся? – дивується ведмедик. – Може, вони сняться маленькій красунечці?

Вирішив волохатик підглянути хазяйчині видіння. А йому було відомо, як це зробити:

достатньо взяти за ручку дівчинку й поринути у дрімоту разом із нею...

– Ой, де я? – роззиралася навкруги Леся.

Довкола височів сосновий ліс, повний сонячного світла, пташиного співу та аромату суниць. Ще й червоні шапочки з білими цяточками весело майорять то тут, то там, наче ліхтарики. "Мухомори", – здогадалася мандрівниця. А онде, над самісіньким берегом лісового озерця, примостився найсміливіший із них. Леся й собі підійшла до водойми та, поглянувши на дзеркальну поверхню, зойкнула. На дівчинку хитро позирала справжнісінька лисичка, вбрана в її улюблену вишиванку, сарафанчик і фартушок. А на голівці в руденької яскравів Лесин бантик.

– Хто ти? – здивовано поцікавилася мандрівниця.

– Та це ж ти, Лесю, – зашелестіло хвильками озеро.

– Оце так дивина, – вражено прошепотіла дівчинка. – Отже, відтепер я – справжня руденька лисичка!

Доки руденька видивлялася на себе у дзеркальну поверхню води, з-за дерев вибіг вовк.

– Доброго дня, лисице! – привітався сірий. – Пограймося в лісові перегони!

– Щось не пригадую такої забавки, – зізнається Леся.

– Та що це з тобою? – дивується вовк.

Сіроманець зірвав із двох мухоморів шапочки і склав їх докупи:

– Ось і кубик! Кому скільки цяточок випаде, той стільки дерев і минає. Пригадала?

Поглянула лиска на стежку, що вилася між соснами, – нічого на думку не спадає. Руденька аж розгубилася.

А вовк дивиться та сміється:

– Що, хитрунко, боїшся програти? Вирішуй!

– Ну, добре, позмагаймося, – погодилася лисичка.

І побігли вони лісом: то цяточки рахують, то дерева. Леся й не помітила, як зник сіроманець – тільки десь суха гілка тріснула. Що робити? Тож вирішила руденька рушити стежиною далі.

Уже й ліс скінчився, а доріжка все вище й вище піднімається. Аж ось нагорі видніється рожева хатинка, стіни якої прикрашені мальвами, а золотистий дах обвитий вінком, "Знайомий будиночок, – наблизившись, лисичка намагалася пригадати, де його бачи-ла. – Та це ж із мого малюнка! Оце так!"

Леся постукала лапкою у двері й чує, як хтось запрошує увійти. Та, зробивши крок, аж замружилася – так яскраво в хатинці. Коли

придивилася, то побачила, що на лавці спочиває веселе Сонечко. Руденька, сідай на ослінчик1, – запрошує небесне світило. – Тільки відсунься якнайдалі, дівчинко, бо поруч зі мною дуже спекотно.

Звідки Ви дізналися, що я не лисичка? – дивується гостя. – Невже так помітно?

– Я все знаю, красуне, а цю хатинку особливо люблю – така гарна та затишна! Хочу тобі віддячити за неї. Якщо послухаєшся моєї поради – знову на дівчинку обернешся!

Сонечко таємничо продовжило розповідь:

– Поглянь, від нашої хатинки стежка збігає вниз, аж до того симпатичного будиночка. Там господарює моя приятелька, бабуся Червоної Шапочки, а внучка їй допомагає. От тільки вовк до них унадився. Пригадуєш, хитрун запропонував погратися в лісові перегони? Сіроманець тебе відволікав, щоб часом не завадила дістатися до бідолашних. Поспішай же, Лесю, допоможи бабусі й онучці в біді.

Мчить лисичка, б’ється серденько... Добігла руденька, дивиться: двері відчинені. Приглядається – сіроманець заплутався у прозорій сітці, що спеціально була натягнута навколо помешкання.

– Оце так! – усміхнулася Леся . – Це ж я такий кінець казці про Червону Шапочку вигадала! Ще й плюшевому ведмедику розповідала.

Аж ось на ґанок вийшли бабуся й онучка та радісно до лисички-помічниці гукають:

– Дякуємо за диво-сітку. Спіймався сіроманець!

– Як же впізнали мене? – поцікавилася руденька, нерозуміюче кліпаючи очима.

– Дуже легко, адже давно тебе знаємо, – всміхнулася Червона Шапочка. – Ми ж постійні гості у твоїх казках!

– Лисичко, відпусти! – раптом почулося прохання сіроманця. – Повір, більше ніколи сюди не завітаю!

– Ой, ні, – злякалися бабуся з онучкою, – не варто вірити вовчим обіцянкам.

Цієї миті між хмаринками з’явилися сонячні промінчики, торкнулися сірого й ураз хижак перетворився на яскравого метелика. Красень випурхнув із сітки й полетів геть.

Бабуся й Червона Шапочка зраділи такому чудовому закінченню казки. Запросили лисичку на вечерю та відпочинок у чарівному ліжечку, в якому сняться найяскравіші та найщасливіші сни.

Подякувала руденька за дивовижне частування та щойно прилягла в шовкові простирадла, відчула, що її почала заколисувати ніжна пісенька, яку тихо співав вітерець.

– Лисичко, прокидайся! – раптом почувся голос татка.

– Час до дитсадка!

Дівчинка відразу підхопилася й зазирнула в люстерко:

Татко звично жартує, називаючи мене лисичкою.

А насправді – дівчинка з доброї казки! – прошепотів плюшевий ведмедик.

Коли мрії здійснюються

Кажуть, що колись давно газети були птахами. Розносили новини по всіх усюдах. А як гарно співали!

Та згодом новин стало так багато, що пернаті вже не могли впоратися з ними. І на зміну їм прийшли паперові птахи – газети. Пташині ж новини й понині розносить, як помітили спостережливі жартівники, сорока на хвості.

А коли наша Україна, в якій це все й діялося, здобула незалежність, тобто стала незалежною державою, новин з’явилося стільки, що газет ставало все більше й більше!

Тож, вечорами, після роботи, дорослі бралися до газет, а діти заздрісно поглядали на батьків, прислухаючись до оповідок, які нашіптував під вікном казковий вечір, закутавшись у чарівний зоряний плащ.

– От нам би дитячу газету, – замріяно мовив Петрусь-школярик до своєї сестрички Настусі–дошколярочки, – та щоб у ній були цікаві казки!

Я читав би їх тобі.

– Хочу казкову газету! – заплескала в долоньки дівчинка.

Минав час. Дошколярики та й школярчата частенько вередували перед сном без вечірньої казки. Газети співчували дітям, але ніяк не могли цьому зарадити.

І ось одного разу вночі, коли вже всі спали, стурбовані паперові птахи – українські газети злетілися на таємну раду. Що тут зчинилося! Усі хотіли висловитися і так шурхотіли сторінками – хоч вуха затикай! Тільки й чулося:

– Бідні діти! Чудові казки… Що ж робити?

– Я знаю! – виділився з гамору тоненький голосок невеличкої нової газетки, у якій описувалися фантастичні події.

Усі притихли й недовірливо поглянули на неї:

– Чула я, продовжувала газета, – що є казкова країна, де живуть усі казки світу. Править нею вічно юна красуня-королева, яка славиться своєю добротою. Вона допоможе дітям.

– Але ж, – зашелестіли схвильовано крилаті, – чи можна потрапити в казкову країну?

– Вона міститься в позачасовому просторі, який обминають потоки часу, тобто казкова країна належить вічності.

Усі задумалися: вічність – це те, що було, є і завжди буде! Але ж як сягнути її? Учасники таємної ради з надією обернулися до оповідачки.

Але любителька фантастики згорнула свої крильця–сторіночки й замовкла – вона не знала дороги в казкові краї.

Знову знявся лемент:

– Що робити? Як бути?

Тут почувся радісний голос газети, в якій друкувалися різні винаходи:

– Здається, збулася моя мрія, і я, нарешті, зробила власний винахід! Нам потрібна машина часу, а зробити її можемо з матеріалів, вміщених на наших сторінках. Тільки слід відбирати те, що стосується минулого чи май-бутнього. Так ми, газети, зможемо мандрувати в часі!

Який тут зчинився шум, шелест, шурхіт сторінок! І як тільки роботу було зроблено, ніби хтось раптово увімкнув яскраву електричну лампу. Сяяв літній день, виблискували сонячними зайчиками краплинки роси на квітках. Довкола мирно спілкувалися між собою герої різних казок, казок з усього світу!

Ось Вовк розповідає Червоній Шапочці смішинку, і казкова дівчинка весело сміється. Усі дружать між собою, зігріті любов’ю Великої Королеви Казок. З високого трону вона вже помітила мандрівників і лагідно запитала:

– Чим я можу допомогти вам, шановні газети?

А коли дізналася, в чому річ, пообіцяла:

– Буде казкова газета для юних читачиків! Обов’язково буде!

Зраділи мандрівники і тільки встигли подякувати та попрощатися, як яскраве світло згасло, ніби хтось його вимкнув. Газети були знову дома. Займався світанок. Починалося свято дев’ятої річниці незалежності України. Його відзначали всі – і дорослі, й малеча.

У дітей же було ще одне свято – день народження довгоочікуваної газети "Казковий вечір"!

– Вона схожа на чарівну пташку-чарівницю з яскравими паперовими крильцями-сторінками, на яких стільки чудових казок! – з любов’ю погладила свою газету Настуся і нетерпляче смикнула братика за рукав: – Читай же швидше!

– Почекай хвилинку, мене захопив цей цікавий кросворд, – радів хлопчик.

З того часу щороку в День незалежності відзначаємо ще й іменини "Казкового вечора". Це чарівний день, коли казки збуваються.

Чарівна міць

В одній чарівній країні казки жили, як зайченята, під кущиками. Добре там, затишно, а забажається прогулятися, то мандрують у гаї та поля чи в дитсадки, школи, домівки… На те вони й цікаві оповіді, щоб до читачів горнутися та вільно світом подорожувати.

Якось хлопчик, на ймення Марко, пас корівку Марушку в лузі край лану стиглої пшениці. Туди позліталося чимало казочок – бавиться з непосидами малий. Раптом насунула чорна, як нічка, хмара й затулила сонце. Роззирнувся пастушок:

– Біда! Град або злива понівечить стиглу пшеницю й пооббиває золоте зерно.

На щастя, за мить з’явився рятівник казковий Вітер:

– Сідай, Марку, на крила – полетимо відганяти хмару.

– Чи до снаги це нам? – тамувало острах хлоп’я.

– Разом здолаємо потвору! Тільки нашіптуй чарівні історії, аби сила зростала – я ж із казки! Тож, уперед!

Хлопчик погладив корівку:

– Марушко, не бійся й чекай на мене!

Малий умостився на спину казковому гостеві, вхопився за кучеряву гриву, і сміливці полинули аж до неба. Пастушок про домовленість не

забуває – чарівні історії розповідає, одну цікавішу від іншої. Могут-ньою силою наливаються Вітрові крила.

Але тут відчайдух озирнувся навсібіч: хмарі кінця-краю не видно! І страховисько поряд – блискавками виграє та громами забавляється!

Від остраху занімів казкар – і почали вони з Вітром падати. Ось уже чути, як під ними поле шелестить колосом.

– Допоможи, Марку! – у відчаї заблагав крилатий.

Неначе прокинувся хлопчик, схилився до знесиленого казкового товариша і таку історію розповів, що той миттєво налився небаченою міццю та й зринув у піднебесся. Вітер дмухнув на потвору, змахнув крилами – і хмара неохоче позадкувала, невдоволено гуркочучи громами та метаючи з-під набурмосеного чола блискавками.

– Му-у-у-у! – долинуло з осяяного сонечком лугу.

– Ти справжній козак, Марку! – привітали пастушка казки, а пшеничка вдячно вклонилася сміливцям.

Вітер усміхнувся хлопчику та його вірним товаришам:

– Нехай щастить! А мені вже час повертатися додому!

– Це куди, друже?

– У Карпати. На Говерлі моя домівка, Марку. Ще поба-чи-мось!

Новорічна пальма

У будиночку було тепло й затишно. Поруч потріскували дрова в каміні, й тіні від вогника витанцьовували на чистенькій підлозі. У кутку красувалася пишно вбрана ялинка, а поруч на канапі сиділа білява дівчинка з кішечкою на руках. Марго – так величала любу внучку бабуся – зробила невеличку паузу в оповіді своєї нової казки й зазирнула у вікно, де починала передноворічний танок хуртовина. Дівчинка завжди розповідала магічні історії пухнастій улюбленици Риті.

Річ у тім, що вони приходили уві сні, і щоб брати участь у нових захопливих пригодах, потрібно переповідати комусь попередні. Ось тільки цей "хтось" повинен уміти зберігати

таємниці. Саме такою й була Рита.

Кішечка уважно слухала, мружачи сяючі зелені очі, й тихенько муркотіла:

– Яка хор-р-р-роша істор-р-р-рія... Хор-р-роша...

– Трава там смарагдова, як твої очі, Рито, – всміхаючись пухнастій, продовжувала Марґо. – А море – наче величезна волошка!

Цієї миті за вікном заспівала хурделиця, вибілюючи все навколо до Нового року.

– Бачиш, Рито, завірюха – справжня Попелюшка: прибираючи, танцює і співає, – замилувалася дівчинка й, підхопивши кішечку, закружляла кімнатою.

– Ля-ля-ля...

– Мур-мур-мур...

Раптом казкарка замружилася, наче від сліпучого сяйва: вона знову опинилась у яскравому сні... Аж ген веселка розкинулася над дивовижними заростями.

– Марґо, де ми? – почула дівчинка, здивовано зиркнула на свою пухнасту супутницю і поцікавилася:

– Рито, ти вмієш розмовляти?! Оце сюрприз!

– Виявляється, що так... Може, ми у твоєму сні? – замуркотіла кішечка.

– Хто це?! – раптом злякано зойкнула дівчинка.

Прямо до ніг мандрівницям викотився коричневого кольору пухнастий клубочок. А потім із нього з’явилися довгі руки, хвіст, ноги та кумедно усміхнена мордочка.

– Та це ж ... мавпочка, ось хто! – заплескала в долоньки дівчинка.

Раптом до вертлявої підлетів червоно-синій папуга какаду, і вони про щось швидко заговорили, перебиваючи одне одного. Марґо тільки й розібрала вигук про новорічне свято. Потім пернатий і мавпочка обернулися до мандрівниць та стурбовано поцікавилися:

– Чи не підкажете, як зустрічати Новий рік?

Не встигла Марґо й рота розтулити, як Рита вже замуркотіла і про сніг, і про ялинку, і про прикраси...

– А пальми у вас ростуть? – поцікавилася дівчинка.

– Ще б пак! – зраділи папуга й мавпочка.

– Оце й буде ялинка!

І нові друзі подалися шукати найкрасивішу пальму. Аж ось і вона: на березі океану з простягнутими врізнобіч вітами-долоньками, ніби і справді чекає на прикраси.

Тут мавпочка й папуга тихенько між собою перемовилися і зникли – тільки листочки зашелестіли.

Марґо з Ритою здивовано перезирнулися, а вже за мить нові приятелі прибули до "ялинки" з численними родичами.

Ураз мавпочки повисли на пальмових вітах веселими гірляндами, а папужки вкрили крону1 різнокольоровими прикрасами.

– Оце так Новий рік! – сплеснула в долоні вражена Марго і... прокинулася.

Різдвяний зайчик

Хто не знає, що Дід Мороз на новорічні й Різдвяні свята прибуває до нас, у зачаровану сніговіями Україну, з далекої кришталево-крижаної Лапландії? Срібнорогі крилаті олені несуть його сани білими пустелями Півночі, і над закованими в іній лісами, і над засніженими містами та селами – ви ж бачили, як він пролітав над вашим будинком? Тоді за вікном роїлися легким вихором сніжинки.

– Ой! Що це?! – скрикнув Андрійко, розглядаючи прикраси на ялинці. – По-да-ру-нок… Марійко, він отут тільки-но з’явився!

– А це, – безтурботно озвалась Марійка, – різдвяний подарунок твого улюбленого Діда Мороза!

Шестирічний Андрійко усміхнувся старшій сестричці-школярці:

– Ось бачиш, а ти не вірила в чарівника Мороза!

Марійка не встигла відповісти, бо мама покликала її на кухню ліпити вареники.

І з сиром, і з маком, і з вишнями… Смакота! Та ось уже начинки немає, а невеличкий шматочок тіста залишився.

– Нічого, донечко, зліпимо з нього вушко, – каже матуся.

– А можна, – озвалася Марійка, – я зайчика виліплю? У школі навчилась.

Голівка, довгі вушка, спинка, коротенький хвостик, прудкі лапки…

– Яке гарненьке зайчатко! – замилувалась мама. А воно – ой! – лапкою змахнуло борошно з вушка.

– Щось я сьогодні стомилась, спочину хвилинку, – присіла на стільчик мама. Марійка ж прихопила зайчика і – до ялинки! А там уже тато з Андрійком іграшкову снігову гірку з санчатами лаштують – від Діда Мороза, як каже хлопчик. Тато ж тільки руками розводить: виходить, так.

Раптом сніговій відчинив кватирку, і в кімнату залетів вихор сніжинок, закружляв навколо ялинки – біла борода, вуса, біла шапка і шуба, тільки очі блакитні…

– Дідусь Мороз! – разом скрикнули діти, а тато кинувся зачиняти кватирку:

– І справді, як морозно!

– Запрошую вас, дітки, на новорічний бал! – проказав дідусь-чарівник. – А це вам дороговказ. І Марійка відчула в долоньці снігову грудочку, яка чомусь не танула, хоча й іскрилася сріблом справжнього снігу.

Дід Мороз уже помандрував далі, вони ж з Андрійком стояли під ялинкою, взявшись за руки, і здивовано дивилися на срібний сніговий клубочок.

Після вечері діти чи не вперше не просили батьків читати їм казку. – Дивина! – переглянулись батьки. – Що ж, на добраніч! Нехай вам, любі, сняться казкові сни!

За вікном світилися сніги. Марійка прокинулась від холоду. Це сніговий клубочок скотився їй до плеча.

– Не розтанув, – зраділа дівчинка.

– Пора на бал, – почувся чийсь тонесенький голосок.

– Хто це? – здивувалась Марійка. – Це ти, зайчику? Ти умієш говорити?

– Так, умію. Та не гаймося, сідай мерщій мені на спину! – пропищав довговухий.

– Як ти підріс, – здивувалась дівчинка, – і став таким пухнастим!

– Андрійку! – гукнула сестричка, але зайчик її заспокоїв. Мовляв, брат полетів з Дідом Морозом на санях, а її пожаліли будити – так усміхалась уві сні! – нехай же додивиться сон.

– Що ж, – погодилась Марійка, – справді поспішімо!

І ось уже тільки сніг хмаринкою летить за ними з-під зайчикових лапок та іній часом легкою фіранкою майне перед ними! А сніговий клубочок попереду котиться, сяє, як невеличка місячна грудочка, шлях вказує.

Чи довго, чи ні вони так мчали полями, гаями, долинами, а тільки ось і зупинився клубочок на просторій лісовій галявині.

Чи так воно було, чи ні? Ліс довкола як чудова картина на стінах намальована. Сніг на галявині як килим, витканий з білої вовни. А де ж школярка Марійка? Стоїть на галявині принцеса в смарагдовій сукні – наче струнка ялинка. А поряд – ой! – зайчик закрутився дзиґою і став казковим принцом.

– Хто ви? – здивувалась принцеса.

– Я принц із казки про Попелюшку.

– А де ж Попелюшка?

– Це ви. Такі карнавальні костюми приготував для нас великий чарівник Дід Мороз. Та ось і він!

Оглянулась Попелюшка, а довкола і принци, і принцеси, і звірята лісові, і птахи небачені. Серед них Дід Мороз з рицарем заморським у золотих обладунках.

– Вітаю з прибуттям на карнавал! – посміхнувся привітно Дідусь Мороз. – Розважайтеся ж, радійте разом з усіма Новому 2020 року!

– Чому дві тисячі двадцятому?

– Довгим був ваш шлях сюди, мила Попелюшко, ви мчали не тільки через простори землі, а й через роки в майбутнє! – пояснив чарівник Мороз.

Заграла музика, і закружляли в повітрі легкі сніжинки, закружляли в танку гості майбутнього – і люди, і звірята, і птахи.

Попелюшку запросив до танцю юний рицар, лице якого було принцесі знайомим.

– Хто ви? Чому мені здається, що я вас знаю? – запитала вона.

– Чарівник Мороз не змінив моє ім’я – Андрій.

– Андрійку?!

– Марійко?..

І вони весело розсміялися, здивовані і щасливі.

– Скільки радості, добра і злагоди чекає на нас у майбутньому! – усміхнулась Марійка.

– А тепер признайся, ти вже віриш у Діда Мороза? – згадав давню суперечку Андрійко.

Але відповідь сестри розтанула в звуках нової мелодії. Карнавал дзвенів, переливався хвилями музики, радості, веселощів. Та ось крони дерев зайнялись рожевим сяйвом ранку. Золотий іній осипався з віт, і кожен з гостей майбутнього одержав подарунок – каблучку. Та тільки примірили їх гості карнавалу, як почали повертатися додому. А навздогін їм линув голос чарівника Мороза:

– Щасливих Різдвяних свят!

Прокинулась Марійка вранці, а вікно так гарно розмальоване памороззю. Що це? Простора галявина, обрамлена деревами в інеї, сніжинки, різдвяний зайчик – чудова картина! На підвіконні ж дрімає справжнє зайчатко – тільки чомусь воно біле-біле, пухнасте, наче із снігу.

– Подарунок Діда Мороза! – здогадалася дівчинка. А поряд дві помаранчеві краплини – то розтанули чарівні каблучки із золотого інею.

Святковий букет

Жила-була собі дівчинка Василинка. Ніколи не журилася, а сміятися вміла так дзвінко, наче то лунав чарівний дзвіночок. Люди любили сміхотунку і називали лагідно Веселинкою.

Більше за все цікавили дівчинку казки, що їх оповідала донечці матуся, як тільки випадала вільна хвилинка. Та Веселинці цього було замало. Отож, коли батьки передплатили їй газету "Казковий вечір", дівчинка навчилась читати та й взялася сама до казочок.

Минав час. І ось дізналася завзята читачка, що цього літа в улюбленої газети іменини! Зраділа Веселика, дзвіночком задзвенів її веселий сміх:

– Знаю, знаю, що подарую іменинниці – квіти з чудового лужка за нашим садочком!

Там щоліта розцвітали поміж трав білі ромашки, яскраві гіацинти, дикі гвоздики, маки, запашні квіти чебрецю, материнки, сині і рожеві дзвіночки і багато інших, які знала й любила Веселинка. Ясна річ, вона не збиралася зривати своїх улюбленців – хотіла намалювати їх. Але чомусь лужок не поспішав зацвітати.

– Потрібен дощик, щоб рослинки набралися сили для цвітіння, – пояснила неня.

Що ж робити? Як допомогти лугові розквітнути?

Неподалік віддзеркалювала безхмарне небо річка Південний Буг.

Недаремно кажуть, що назва Буг походить від слова Бог – чарівна річка! Отож, синьоока, почувши про турботу Веселинки, здійняла зі своїх рясних хвильок легеньку хмаринку, яка полинула на крилах теплого вітерця до лугу.

– Іди, іди, дощику, зварю тобі борщику!.. – радісно заплескало в долоньки дівчатко.

Хмаринка розсипалася по траві маленькими іскринками, але тільки ледь-ледь зросила траву.

– Мало нас, мало нас, – шепотіли вони.

– І тільки дівчинка торкнулася їх долоньками, як і сама стала меншати й меншати і скоро пірнула з головою в різнотрав’я.

– Ой, де це я? Що зі мною? – здивувалася вона своїй пригоді. Її голосок звучав так тихо, що його почув тільки блакитний метелик, погойдуючись на вершечку травинки:

– Ти доторкнулася до зменшувальної дощинки – вона одна така була в хмарці – і стала малесенькою Краплинкою.

– Краплинка, – вперше зітхнула дівчинка, – але я не можу напоїти квіти, щоб вони розцвіли.

– Не сумуй, – заблискотіли іскринки-дощинки. – Тобі допоможе Сонечко. А зараз нумо гратися в піжмурки!

Веселинку-Краплинку не довелось умовляти – вона ж бо любила ігри. Які тут веселощі почалися! Дощинки блискотіли в травах всіма барвами веселки, сяяли оченята їх нової подружки, і дзвенів дзвіночком її веселий сміх.

Але дощинки все меншали, меншали, і ось усі десь поділися.

– Де ж ви сховалися, дощинки, я не можу відшукати, – розгубилася Веселинка-Краплинка.

– Ми поспішаємо до Сонечка, воно кличе на — а — с — с, – почувся тихий шепіт понад лугом, – линь з нами!

– Полетіли, – підставив крильця блакитний метелик.

Веселинка-Краплинка зраділа запрошенню, і вони знялися у височінь. Метелик ледь чутно шурхотів крильцями, злітаючи все вище і вище. Луг перетворився в зелену крапочку, а річка – в тоненьку синю рисочку, а потім вони зовсім зникли з очей. Довкола була тільки блакить. Та ось, нарешті, мандрівники побачили золоту оселю Сонця.

До неї вели осяйні сходи, що легенько погойдувалися в повітрі.

– Ось тут я відпочину і почекаю тебе, – метелик сів на нижню сходинку. – Біжи ж, не затримуйся, Краплинко, і, які б дива не побачила, не забувай про наш спраглий лужок.

Кинулася веселунка по сходах до променистого палацу, а Сонечко їй назустріч:

– Знаю твою скруту, Веселинко! Та це горе – не біда. Можна йому зарадити!

– А як? – усміхається гостя.

– Ось опущу свої промені нижче до Південного Бугу, зігрію його цілющу водичку – здійметься пара, збереться в дощову хмару і попливе з вітерцем понад лугом.

Піде рясний дощ, і незабаром луг заквітує – ти тільки усміхнись до нього. А зараз ходімо до моєї оселі, подружко.

– Подружко? – зашарілася Краплинка.

– Так, ми друзі, адже ти, Веселинко, теж зігріваєш світ своєю усмішкою, – пояснило променисте і повело дівчинку до просторої зали, стіни якої були мапою світу з багатьма прапорцями.

– Це прапори усіх держав. Якщо десь потребують моєї особливої уваги, прапорець яскраво спалахує і я приходжу на допомогу. А прапор України знайдеш?

Очі дівчинки розбігалися та ось натрапили на улюблені кольори – жовтий і блакитний. Прапорець виблискував ніжними барвами.

– Україна скоро відзначатиме свято своєї незалежності, – поважно зауважила українoчка.

– Отож, з цієї нагоди хочу щось подарувати тобі, – і Сонечко повело дівчинку до іншої кімнати. Яких див там тільки не було: золото, самоцвіти і ще багато-багато усіляких дивовиж!

– Ой, – спохватилася дівчинка, – та на мене ж метелик очікує.

– Що ж, поспішай, але подарунок вибери, – посміхнулося Сонечко, – чого хочеш?

– Ось цю веселкову стрічку на згадку, і для метелика вона не важка.

– Бери, Веселинко! Ця стрічка чарівна і принесе тобі щастя, – засяяло Сонечко.

Попрощалися, як добрі друзі, і ось Краплинка вже квапиться до метелика. Ще мить – і вони спускаються на землю. Ось і лужок, а над ним синя дощова хмара. Метелик швидше заховався під лопушок, а Краплинка загукала радісно:

– Спасибі тобі, Сонечку!

Сипонув дощ, розправилися стеблинки, листочки, а дівчинка підросла і знову стала такою, як раніше.

Ішов дощ, розцвітали квіти. Веселинка поспішала приготувати олівці, фарби, щоб намалювати святковий букет.

Країна навпаки

У далекій казковій країні-невидимці, яка звалася Навпаки була собі дівчинка на ймення Сльозинка, яка, звісно ж, навпаки, не любила плакати і журитися. Щодень дівчинка розсипала іскринки сміху, які здавалося розквітали веселоокими квіточками. І ось одного разу дізналася від весняного легету1 Сльозинка, що в іншій казковій країні-невидимці живе її тезка царівна Смішинка, яка насправді усе сумує та плаче.

– Ой, та це ж ніби моя сестричка-навпаки! – здивувалась Сльозинка і попросила Вітра принести до неї названу сестру.

Хоча казкові країни і невидимі для сторонніх, але вітер знав заповітні стежки до них. Одного ранку Смішинка прокинулася на незнайомому квітчастому лузі.

– Ой! – здивувалась принцеса, – де я?

– Ти в країні Навпаки! – засміялась порядблакитноока красуня. – Тепер, якщо тобі заманеться поплакати, то слід сміятися!

Це видалося Смішинці таким кумедним, що вона й справді розсміялася… вперше в житті! Їй здалося, що від її сміху навколо розцвітають чудові квіти.

– Дякую, незнайомко, ти відкрила для мене диво сміху! Це так чудово – бути веселою! – раділа принцеса. – Твоя країна усміхається квітами! – продовжувала вона.

– Сміх має велику силу! – відказала Сльозинка. – Нашою країною правив злий чаклун, але жителі країни висміювали зло, а чаклуна стали називати найдобрішим, і він не втримався перед спокусою стати справді добрим. З того часу наша країна зветься Навпаки.

– Ой! – спохватилась Смішинка. – У моїй країні живе Хрящик Невмирущий, Баба Яга, Змій Горинич та й ще чимало усякої напасті, яка й засмучувала мене до сліз. А чи не змінилися б вони на краще в країні Навпаки?

– Що ж, давай спробуємо! – запропонувала Сльозинка і попросила Вітра допомогти їм.

– Гаразд, – погодився Вітер, – тільки треба утворити чималий вихор. Бувайте!..

Вітер зник, а подруги вирушили в мандри країною Навпаки. Вони зустріли відмінника Петруся. Щоправда, він ще не досягнув найвищого балу з математики, але ж закон "Навпаки" продовжує діяти і Петрусь, який ще зовсім недавно був двійочником, одержує 11-12 балів!

– Чудово! – зраділа Смішинка і подивилась на нерухомі хмаринки на небосхилі. – Швидше б повертався Вітер.

А тим часом вони зустріли вовка, який носив з магазину продукти добрій бабусі.

– А ось на Червону Шапочку закон "Навпаки" вплинув так, що вона захотіла пошити собі з вовка шапку, – сумно всміхнулась Сльозинка, – вона часто влаштовувала засідки біля бабусиного будинку, з мисливською рушницею очікуючи на сіроманця.

Вовкові доводилося щоразу щось вигадувати, щоб приспати пильність Червоної Шапочки та прослизнути в хатинку до бабусі з валізою харчів. Одного разу, йому довелося навіть тікати через комин1, коли Червона Шапочка дізналася, що вовк пробрався в будиночок. Зате наступне "навпаки" знову зро-било Червону Шапочку доброю та чуйною.

Та ось і вітер! Влетів вихором, здіймаючи куряву і стих, опустивши на землю стільки страховищ, що аж Сльозинка засмутилась. Добре, що лиходії від несподіванки розгубилися. Звідусіль линув спів пташок про красу світу, про силу доброти. Зміни на краще розпочалися…

Не можна було не посміхнутися, коли Змій Горинич вирішив стати міжнародним перевізником, Бабуся Яга – вихователькою в дитячому садочку, а Хрящик Невмирущий – працівником архіву в бібліотеці.

– Нам уже пора додому. – мовила Смішинка. – Тепер і моя країна стане країною радості, веселощів та добра.

Україна на відстані серця і безмежного всесвіту

Фантастичне оповідання

– Україна… Батьківщинонька! – пролетів повітряною кулькою стишений голос дівчинки з-поза рожевого дерева, схожого на осінню вишню.

– Ти ж сьогодні відлітаєш, Марійко. Скоро будеш дома, – це пролунало утішливо, але трохи заздрісно.

Я сиділа неподалік, на рожевому різнотрав’ї далекої планети Немезиди, де була у відрядженні. П’ятикласниця Марійка прилетіла сюди на практику з космонавтики – ох, і предметики нині пішли в школі! Двадцять років минуло відтоді, як я була п’ятикласницею. І стільки змін! Доведено, що екологія довкілля, тобто чистота повітря, рік, озер, морів, розкіш лісів, залежить ще й від людської доброти, чистоти сердець, благородства помислів. То ж нині злу немає місця в нашій Вітчизні. Україна – держава добра і злагоди.

Розумію Марійку – хочеться, ой, як хочеться додому, в Україну. Звідси, з далекої планети, Вітчизна здається ще ближчою, щеріднішою!

Під час практики моя юна землячка потоваришувала з хлопчиком-андроїдом Даньком, який з Немезиди спостерігає за Всесвітом, і його чергування тут ще не завершене.

– Даню! – почувся винуватий голос дівчинки. – Твоя робота на Немезиді скоро добігає кінця, і ми з Олександрою (це про мене, звісно) зустрінемо тебе на рідній Землі, в Україні.

Розмову перервав різкий сигнал тривоги:

– І-і-і!

За мить Марійка, Даня і я стояли перед екраном Всесвіту.

– Б-біда! – Данько від хвилювання завжди трохи затинався. – З глиб-бин Космосу до З-землі л-летить велетенська к-комета. З-змінити напрямок її польоту може тільки сила т-тяжіння іншого к-космічного тіла.

Ми кинулись до пристрою, який мав виштовхнути в космічну далечінь невелику кулю – штучну зірку. Речовина в ній була так міцно спресована, що її вага перевищувала вагу Місяця.

Сила поштовху мала бути величезною. Допоміжним рушієм же стане – уявіть собі! – сила слова. Ось тому сюди й було відряджено мене як письменницю, а значить і володарку сили рідного слова. Дослідження таємниць мови довели її неперевершену енергетику, яка стала в пригоді й під час вивчення Космосу.

Марійка з Даньком клопотались, налагоджуючи пристрій до негайної дії, а я наснажувала його чарівною силою улюблених слів:

– Земля, Батьківщина, Україна, Дніпро, Карпати...

Ще мить – і штучна зірка зринула у Всесвіт, а на екрані ми помітили зміну напрямку руху комети. Тепер можна було помилуватися чудовими барвами її розкішного "хвоста". Нарешті ми полегшено зітхнули – людству більше не загрожувала небезпека.

– Ура! Ура! – ми підскакували, наче м’ячики, адже сила тяжіння тут менша від земної.

– Даньку, нумо налагоджувати "доріжку" білого світла! – нетерпеливилася Марійка. – Уявляєш, це винахід старшокласника нашої школи!

Я задумалася: як багато змінилося в шкільному навчанні. Тепер вивчення нового матеріалу проводять через почуття учнів. Діти добре вчаться, а їхніми винаходами гордиться Україна.

– Олександро! – гукає Марійка.

Прощаємось з Данею, ховаємося в світлові капсули, і промені білого світла, які відбиваються від поверхні Немезиди, підхоплюють нас і несуть у космічні далі, до Землі.

Нас очікує незвичайний космодром – барвінковий! Річ у тім, що поверхня Немезиди поглинає блакитний колір, а інші частинки світла відбиває. Земний же барвінковий космодром вбирає решту веселкових барв. Величезні штучні квіти, поглинаючи промені, бережно приймають у свої пелюстки капсули, в яких ми з Марійкою приземляємося.

По стеблу, мов по дитячій гірці, з'їжджаємо в м'яку запашну траву і разом видихаємо радісно:

– Україна!

ЛЕГЕНДИ

Легенда про Вінницю та сузір'я Пасіку

Було це в сиву давнину, коли ще річку Буг люди називали Богом, а на місці нашої красуні Вінниці було тільки невелике селище.

Жила в тому селищі дівчина-сирота Катруся – гарна, роботяща, а голос мала такий, що ангели небесні прислухалися, коли співала. Тож ні щедрівки, ні веснянки, ні обжинки не обходилися без неї – не минали любі подруги її невеличкої хатинки – бідно жила дівчинка, звісно – сирота.

Якось, коли Катруся співала з подругами веснянок за селом побіля річки, а парубки поруч налаштовували музики для танців, підійшов до сільської молоді ясночолий юнак у білому вбранні. Лице його сяяло, а очі світилися, як зорі.

– Та це ж Лель! – упізнала Катруся.

– Лель, Лель!.. – зашепотіли усі і стояли, мов зачаровані. Тільки Микола, закоханий у Катрусю, підійшов до дівчини і взяв її за руку.

Лель вийняв сопілку і заграв веснянку. І такою веселою була та музика, що ноги самі просилися до танцю. Ніколи ще не веселилася так молодь, як того вечора з Лелем. А коли розходилися, Лель підійшов до закоханої пари Катрусі та Миколи і благословив їх. Низенько вклонилися юнак та дівчина Богові і раділи, що щастя всміхнулося їм.

Та не так сталося, як бажалося. Батьки Миколи були багачами і не схотіли собі бідної невістки. Заборонили сину й на вулицю виходити та й напитували для нього багату наречену.

Засумувала Катруся, задумалася та й вирішила піти на пораду до самого Леля. А жив він, казали люди, аж ген на горі, порослій непрохідним лісом.

Страшно було Катрусі заходити в лісові нетрі, боялася диких звірів, та все ж виру-шила в нелегку дорогу. Тільки зімкнулося над нею зелене лісове море, як дерева ніби розступилися, вказуючи шлях мандрівниці. Сірий вовк виглянув з-поміж сосон, але не зачепив її. Лисиця промайнула сяйливою блискавкою в кущах та й зникла. Ось тільки білочка налякала Катрусю, коли стрибнула їй на плече:

– Ой! – вжахнулася дівчина. Коли ж дивиться – білка! І засміялася зі свого страху та й більше не боялася вже, простуючи лісом. Зійшла аж на

гору, а там широка галявина. На ній пасіка, і саме Лель порядкує біля вуликів.

– Покровитель бджолярства! – пригадалося Катрусі.

Вклонилася вона, привіталася.

– Знаю про твою біду та все буде гаразд; – посміхнувся Лель. – А це тобі віно, придане від мене. І подав Катрусі золоту шкатулку: – Відкриєш її аж вдома, у садку.

І махнув рукою:

– Щасти тобі, дівчино!

Зашарілася Катруся, подякувала Лелю та й не зчулася коли, була вже дома. Зайшла до саду, а там вулики стоять, тільки без бджіл. Відкрила Катруся золоту шкатулку, а з неї вилетіли бджолині рої, загули садом, обживаючись на новому місці. Отак і стала Катруся пасічницею. Жодна бджілка ніколи не вкусила її. Співають свої пісні, золотяться проти сонця, несучи мед у вулики.

І був той мед такий цілющий, що найтяжчі недуги лікував. З найдальших сіл приходили люди по мед до Катрусі. Усім вона рада була допомогти. А тільки злодії чи грабіжники задумають лихе, як бджоли-охоронці (був один такий рій у Катрусі) уже й чекають на них. Отож усіляке зло й обминало Катрусине обійстя.

Та ось сталося лихо в Миколиних батьків – захворіли вони. Посилають сина до Катрі:

– Віддай усе наше багатство, нехай тільки меду свого цілющого дасть пасічниця.

Передала дівчина мед батькам Миколи, і ті скоро одужали. Тепер іншої невістки, ніж

Катруся, й не хотіли собі. З батьківським благословенням одружилися молодята, а віном нареченій стала Лелева пасіка. Відтоді й донині та місцевість, де це діялося, називається Вінницею. Це наше улюблене квітуче місто обабіч кучерявих лісів та зеленоводого Бугу.

Сяє над містом сузір’я Пасіка – стали ним сім бджілок із чарівної шкатулки Леля.

Легенда про сон-траву

У королівстві Соньків захворів учитель спання. І що тут почалось.

– Ура! – як буває зазвичай, закричали учні, і це слово наче стало сигналом до ігор та біганини. Такий гармидер зчинився, що й дорослим сонькам спокою не стало. Позіхають, протирають очі, а дітям дати ради не можуть. Тільки згадують крізь дрімоту: наше ж королівство понадхмарне, протовче дітлашня м’які перинки хмарок і полетимо всі

в бездну… То ж почали снитися їм страшилки. Жах поселився в міжгір’ях скуйовджених хмарин. А дітям від цього ще цікавіше стало. Граються в піжмурки, у війну з жахіттям.

– Гей! Та він же сам своєї тіні боїться! Страшко якийсь, а не жах, – сміялися вони.

Бойові там дітлахи! Як тільки учитель спан-ня справлявся з ними?! Щоправда, у нього ж снів ціла торба, та все цікаві такі, казкові. Звісно ж, діти й дивилися їх уві сні, як мультики.

Отож, веселиться малеча, а того й не знає, що хмарки все тоншають.

І ось настав час, коли бешкетники, весело підстрибуючи на хмарках, мов на батуті, попроривали їх і посипалися, як груші, на землю. Добре, що хоч хмарки-перинки від їхніх гицань опустилися низенько. До того ж упала дітлашня в м’який мох, у різнотрав’я. Забитись – не забилися, а от хто більше злякався – вони чи дівчинка, що стояла поряд?

За дитячим звичаєм, швиденько познайомилися. Та тільки пустунам здалося, що це їм сниться: кольорова, веселкова країна і ясноока дівчинка українка, що живе в цій чудовій країні — Україні. І поле, і річка, і зелен-сад, і пісні – все тут було таке гарне, що малим пустунам вперше не хотілося прокидатися від уявного сну.

– То я вам колискової заспіваю, – запропонувала дівчинка, щоб підтримати, як їй здавалося, жарт нових знайомців.

І залебеділа струмочком ніжна мелодія:

– Ходить сон край вікон, а дрімота коло плота …

У соньків заплющились очі, і … ось вони вже знову на своїх хмаринках-перинках сплять. Чари сну перенесли їх додому.

А в зелен-садочку з того часу цвіте сон-трава, як спогад про пустотливих малят-соньків.

З того часу з’явилися в казковому королівстві охочі до мандрів у чудову, як найкращий сон, країну. Тільки хмаринка набереться вологи, поважчає, опуститься нижче, вони й летять на землю.

Учитель же шукає неслухів та й сам милується розкішним краєм. А сон-трава зацвітає, то тут, то там, ховаючи в м’яких, ніжних квітах таємницю.

Якось і мені довелося допомагати в розшуках відчайдух-соньків. Тоді-то й розповів мені цю історію учитель спання.

ВІРШІ

Первоцвіт

Ось збираю слова, наче квіт, у букети

І сплітаю віночки барвистих рядків.

У гаю, де живуть і працюють поети,

Первоцвіт мого вірша весною розцвів

Полива його дощик блакитний, як небо.

Та і сонцю для нього не шкода тепла.

Є у серці поетів постійна потреба

Щоб душа їх у квітах під небом цвіла.

Рік Новий!

Рік Новий! Різдво святкове!

В кого це такі обнови –

Кульки, дощик і сніжинки!

Ми танцюєм круг ялинки

Ми красуню не зрубали,

Її в лісі не шукали.

Це пластмасова ялинка –

Пишні віти, рівна спинка.

І щороку в нові шати

Її будем прибирати!

Читаемо казки

Люблю читати я "Казковий вечір"

Узимку під засніженим вікном,

А у відерце вибирає з печі

Жаринки симпатичний гном.

З них, ніби з пазлів, вогнище змайструє,

Щоб почитати перед сном казки.

Та прилетіла спритна Повітруля

Й газету в мене – смик із-під руки

– Невже ще літер ти не знаєш досі?

Беруся до читання вголос я.

Ці двоє зручно сіли на порозі,

До казки прислухаючись здаля.

З Новим роком!

Чудовий вечір! Вата, мов сніжинки,

Біліє поміж зелені гілок.

Зійшлися колом ми біля ялинки

Й, радіючи, пішли в танок.

Замерз сріблинками святковий "дощик" –

Мов інеєм хвоїночки взялись.

– Зваримо тобі смачненький борщик! –

Жартуємо, як навесні колись.

А Дід Мороз розправив довгі вуса

Та білозубо усміхнувся нам

Мішечок із цукерками – спокуса!

І кожного вже пригощає сам

А де ж Снігуронька? Така щаслива

Кружляє вона в колі малюків.

І оплесків – не дощ, а злива!

І знову танці, радощі та спів!

Казкова Україна

Є в нашій любій Україні

Ліси, і ріки, і моря.

Небеса над нею лебедині.

Все це – Батьківщинонька моя!

Влітку квітне, наче диво-ружа,

Восени, як яблуня, ряхтить.

Подарує взимку тобі, друже,

І Святки, і снігову блакить.

А навесні барвіночком зеленим

Знов зігріє серденько мені.

Стільки радості та щастя – леле!

– На цій рідній, батьківській землі.

Ранок заглядає у віконце

І дзвенить пташиним голоском.

День нас веселить ласкавим сонцем,

Добрих вчинків диво-колоском.

Привітання зі святом!

Було чи ні? В цей літній вечір

Прибігла лісова малеча –

І мишенята, й ведмежата,

І білченята, і зайчата –

"Казковий вечір" привітати,

Про себе казку розказати.

Співочі птахи прилетіли,

На вікна всілися несміло.

І кожен – його добра ласка –

Приніс про себе диво-казку.

Прибігло мишеня-норушка,

І жабенятко-скрекотушка,

І невеличке вепренятко,

Маленьке сіре вовченятко

Розповісти про давню звичку

З собою брати рукавичку.

– То наша затишна хатинка, –

Прохрюкала малеча-свинка.

А ще в дарунок для газети

Лишили їй свої портрети,

Щоб знали діти-читачата,

Які в них друзі є – звірята.

Усі герої казочок

Для розумненьких діточок.

Земля прекрасна

Земля прекрасна, Боже ж мій!

Які величні її гори...

А як чарує сніговій!

А небо, небо неозоре!

Земля прекрасна, Боже ж мій!

Все різне, і усе злилось

В єдину радісну кантату

І цвіт полів, і шум колось,

І гори Криму, і Карпати,

Південний Буг і ніжна Рось.

Жар літа і мороз зими,

Листків осінніх каруселі.

Мабуть, тому й щасливі ми,

Що ці краї нам за оселю

І тут нам жити між людьми!

Стежки всі обійти зумій,

Дива усі пізнай стозоро,

І цілий світ добром зігрій,

Як у нас кажуть, в добру пору.

Земля прекрасна, Боже ж мій!

Снігопад

Цей сніг прийшов тихесенько вночі

Порозстилав м’які, пухкі доріжки.

А потім хрумав білі калачі

І ліг на пуховик спочити трішки.

Уранці вибивав пуховика,

І розлітались весело пушинки.

А ми ліпили з них сніговика

І звали їх по-своєму – сніжинки!

Стрічаймо весну

У вінку з рожевого інею,

Наче з пір’ячка снігурів,

Зустрічає весну із вирію

Україночка-вишня з гаїв

Зупинилась обабіч поля,

Задивилася в далину.

Підійшла ще й гінка тополя,

Теж очікує на весну.

А схід сонця – стигла калина

Над морозивом сніговим.

Скоро, скоро весна прилине

Весна-веснонька – диво з див!

Осінне щастя

– Нарешті, осінь, – золотіла слива

Крізь роси у барвистому саду. –

Було, усе до неї йду та йду …

Тепер же сяю радістю, щаслива!

А поряд вишня у рожевім листі,

Калина – у кораловім намисті

Та рясні верби ген, понад рікою,

Що нині розлучилися з журбою.

Всім осінь дала часточку краси.

І ти у неї щастя попроси!

Прославилася щедрістю чаклунка –

Нікого не лишить без подарунка!

Невісточка

Золоті монетки листопаду

Сиплються з берізоньки дощем.

До багачки осінь на пораду

Йде, закутана туманом, як плащем.

Підійшла, вклонилася низенько:

– Дозволь слово мовити тобі.

Бачиш, я стою – нещасна ненька

У туманах, горі та журбі.

Розумієш, три синочки маю.

Меншенький лишився при мені,

Жовтень з Вереснем – уже й не знаю …

Десь далеко … ген, на чужині.

Бо не маю я грошей для діток.

Чим я можу їм допомогти?

Вересень забрав останні квіти,

Жовтень тільки й вимовив: "Прости".

По світах шукають собі долі.

А тепер, боюся, й Листопад …

Десь подався парубок у поле,

А чи він повернеться назад?

Мовила берізка співчутливо:

– Заберіть багатство все моє.

Знайте, і без нього я щаслива,

Коли син ваш біля мене є.

Машенька

Брату Роме

Машенька – имя чудесное,

Имя из сказки, из песни.

Машенька – милое личико.

Машенька – как земляничка.

– Сколько же лет тебе, пташенька?

– Пять! – улыбается Машенька.

– Пять? Ещё столько пятёрочек,

Сколько на небе-то звёздочек!

Ещё расти тебе, милая,

Умной, веселой, счастливою.

Папиных глаз синевою

Всех ты ласкаешь любовью.

Маминой милою лаской

Очаровала всех сказкою

Сбудутся пусть же мечты –

Станешь красавицей ты.

Лучше, чем лебедь-царевна,

Лучше, чем все королевны.

Роман

Роман – как это романтично,

И я тебе признаюсь лично:

Ты как любимый мой герой

Из фэнтези, но только свой.

Ведь ты мой брат, а я – сестра,

И тайну мне открыть пора:

Компьютерный могучий бог –

Артемис Фаул быть им мог –

Вот книги Колфера о нём,

Нам кажутся чудесным сном.

Всё о тебе, Роман мой милый,

Живи же радостно, счастливо!

Гном

Жил в домике лесном

Весёлый гном.

Он песни пел по вечерам,

Что было слышно даже нам.

Он зверям сказки сказывал,

Истории расказывал.

Но жил он в доме не один,

Имел он в доме девять льдин.

И очень-очень удивлялся,

Когда он в льдине отражался!

Так жил он в доме, не тужил,

И сам свой домик сторожил.

Оселя осені

Плаче осінь-сиротинка

В старій груші у дуплі;

– Тісно тут! Затерпла спинка,

Терпнуть рученьки малі.

Зашуміла садом злива:

– Я палац тобі зведу!

– Будеш жити в нім щаслива

Та й забудеш про біду.

І постала враз оселя:

Килимами в ній поля,

Хмари – то висока стеля,

А підлога – вся земля.

Осінь випросталась враз:

– Цей палац мені якраз!

Осінні радощі

У вишиванки прибралися черешні –

Усміхнувся, звеселився гай:

– Ще б музик! Ой, ви мої сердешні,

Ану, вітре, на сопілці грай!

З листя виплели собі віночки,

Що палають ясно, як зоря:

Отакі-то в гаю любі дочки –

В женихи б їм принца, короля!

Щедро цих красунь обдарувала

Українська матінка-земля.

Золоте гаптують покривало

Для матусеньки ліси й поля.

Світ безмежний сяє, як на свято,

Грає жаром радості й добра.

Де іще краси такої взяти?

Це ж для неї – осені пора!

Все мов одмінилося навколо.

Сонце задивилося згори –

Спочиває працьовите поле,

Золотіють листом явори.

Барви української природи

Ваблять і чарують повсякчас

Все в гармонії, нема незгоди.

Осінь учить мудрості всіх нас.

Щоб любили землю, як святиню,

У нерукотворному цвіту –

І небес високих стрічку синю,

І осінню радість золоту.

Світанок

Світанок. Гілка золота

Ледь-ледь погойдує синицю.

Снігів сріблястa чистота

Білявих хмар рум’яні лиця.

Мій слід блакитний на снігу.

Земля – немов нова планета,

Перед якою всі в боргу –

І математики, й поети.

Лелека

У червоних чобітках,

Білій кожушинці

Походжає диво-птах

Лугом по стежинці

– Прилетів? Козаче мій!

Антосю-лелеко!

Стільки білих світлих мрій

Ти приніс здалека!

Екваторіальний жар

Струмує в крилятах:

– Прилетів! Для тебе в дар

Ось весна — як свято.

– В чорній Африці бував,

А білим зостався …

– Я ж там тільки гостював, –

Лелека озвався –

На підсніжник схожий я

Віддавна й донині

Розцвіта душа моя

Лише в Україні!

Подвиг Богуна

То достеменно, що козацького я роду,

Із тих країв, де Буг між берегів

Несе свою м’яку зелену воду

У тінях скель і зелені гаїв.

Над Бугом Вінниця, де жителі, нівроку,

З пра-, пра-, пра-, прадіда ведуть козацький рід,

А української історії уроки

Навік лишили незгладимий слід.

Пам’ятний знак на скелі, на Кумбарах.

Іван Богун тут славно воював.

Він спуску не давав ні туркам, ні татарам,

І військо польське силою жахав.

Був відчайдушним цей герой кмітливий.

Отож тому в славетному бою

Не тільки богатирську диво-силу,

А ще й вигадливість він виявив свою.

У тисяча шістсот п’ятдесят першім

Далекім році – а була зима –

На Бугові, до глибини промерзлім

(Ту кригу, звісно, кінь не пролама),

Зійшлися в герці тут війська кіннотні.

Та що це? Мов тікають козаки...

Кіннота польська мчить невідворотно

На міцний лід підступної ріки

Соломою прикриті ополонки

Ураз зяйнули жахом глибини.

Лютнева крига заскрипіла тонко,

І Речі Посполитої сини

Погинули у темних водах Бугу –

Його Богун, бач, взяв за вояка.

Довірився він річці, наче другу,

І слава про ту битву не змовка.

Отож, тут воював герой Богун,

Де нині шум ріки й зелених рун.

Як Буг, що з плином часу не змілів,

В серцях нащадків – слава козаків!

Про праслов’янські божества

Ще порядкує Коляда,

Рівняючи ярки снігами.

Пора ж весняна, золота,

Як кажуть, вже не за горами.

Почуєте синиці спів

На гілці вишні на осонні,

То зрозумієте без слів:

Ярилові права – законні.

Права на сонячне тепло,

На лагідні весняні квіти,

М’яке, мов килимок, зело

І на жаринь нового літа.

Казка про вірш

Край ріки у квіточці дзвіночка,

Де метелик вишивав сорочку,

В квітці із небесної блакиті

Віршик, як рибалка, кинув сіті.

Бабиного літа павутинки

Восени збирать було не ліньки,

А тепер ось хоче він зловити

Те, на що багате тепле літо:

Відблиски росинок – намистинок

І смарагдові відтінки у травинок,

Барви цвіту, радощі ромашки,

Мелодійність пісеньки у пташки.

А зимою у мороз, завію

Оцей віршик кожного зігріє.

Казка

Казка добра і цікава

Її читають кіт і гава

І ведмедик, борсучок

Ласі теж до казочок.

Тож, казки вони читають

І чимало уже знають:

Про курочку Рябу,

Про царівну-жабу,

Про Колобка і хитру лисицю,

Про гусей-лебедів і їхню сестрицю,

Про вовка і сім козенят

Та інші казки для маляток ...

Отож, їм цікаво казку читати,

З нею ж бо любо світ пізнавати.

Щастя

Я чекаю щастя, наче літа –

Тільки б не розхлюпати тепло, –

Щоб у слово перелить зуміти

Радість, яка губить всяке зло.

Усмішки, як сонячне проміння,

Будять віру в дивосвіт добра.

Ось ще трохи праці і терпіння,

То й настане радощів пора.

Відлига

Перша відлига –

вісник весни.

Мокра прозорість

в гілках бузини,

У вітах калини

застигли краплини –

Сльози мовчазних снігів,

щирість без слів.

Легенда про силу щастя

Усміхнулась матінка-земля –

Геєю назвали древні греки.

Ото ж, Персефону-немовля

Принесли до матері лелеки.

В радості зігріла світ теплом,

Ще й достатку від душі вділила.

Й досі щастя бореться зі злом,

І від Геї в щастя божа сила.

Скарб

Світ добра і цвіт його веселий

Пізнаю я у людських очах.

Обійди усі міста і села,

Облети їх, мов казковий птах –

Доброта – чеснота України.

Скарб у серці кожної людини.

Сліди Тараса

Іду стежиною Черкаської землі,

Щоб поклонитися слідам Тараса.

Десь поміж трав сховалися малі,

Дитячі ще – країв оцих окраса.

Отут дитям же він ягнята пас,

Чужі ягнята на чужому полі.

А звався бунтівник, або ж Тарас.

І таки правда: не скорився долі!

А то сидів собі у бур’яні

І списував Сковороду тихенько.

Притихло поле, наче уві сні, –

Так билося поетове серденько.

Колись гайнув шукати тих стовпів,

Що підпирають небо над землею.

Щаслива мережа його слідів

Цвіте над Україною зорею.

Вербичка

Маю подругу вербичку –

Мов дівчатко, вербеня –

Сині очі, круглі щічки.

Зустрічаємось щодня.

І жартуємо доволі

Край веселої ріки,

Що аж заздрять нам тополі –

Теж би грались залюбки.

Та дорослість заважає –

Бачиш, виросли які!

Але з них пушинок зграї

З нами бавляться легкі.

Ще й калина білим цвітом

Посміхається до нас.

Вербенятам, усім дітям

І пушинкам – в добрий час!

Гілочка

Долонькою на долоньку –

Торкнулася листя клена

Й затримала його доньку –

Гілочку ясно-зелену.

Ще зовсім вона маленька.

Із кучериків-листочків

Для неї веснонька-ненька

Пошила м’яку сорочку.

Татусь-клен узяв за ручку,

Повів до бабусі-неба,

Щоб пораділа за внучку,

Бо жити ж сім’єю треба.

Всміхнулася Україна:

Велика у неї родина!

Сліпий дощик

Пливла над полем сміхотлива хмарка

І жартувала з сонцем залюбки.

Аж бачить, внизу дівчинка Одарка

Із лійки поливає огірки.

Регоче хмарка – на очах сльозинки,

Сміється сонце, капають дощинки.

Радіє і дівчатко на городі:

– Хоч дощ сліпий, а стане у пригоді.

Вишня Маринки

Достигли вишні-намистинки

В зеленім маєві листків.

Це вишня нашої Маринки –

І зрозуміло все без слів,

Що будуть киселі, компоти,

Варенички і пиріжки.

Адже Мариночка не проти

Усе це їсти залюбки.

Казковий вечір

Зима. Казкові вечори

Вже починаються так рано.

Ось зірка блимнула згори,

Чи все у нас ошатно вбрано.

Ліхтарик місяць засвітив,

І почалося диво з див:

Сніжиночки заблискотіли

Сріблясто, золотаво, біло.

Позапліталися казки

У їх сяйливі мережки.

"Казковий вечір" їх зібрав,

В газеті всі надрукував.

Зашелестіли сторінки,

Оповідаючи казки.

Фентезі

У країні фентезі Дельторо

Падав сніг трояндово-рожевий.

Поспішав нападати, бо скоро

Мав кортеж прибути королеви.

Я ж із дітьми бавилася в сніжки –

Сніг там теплий і легкий, як вата.

Потім ми помандрували пішки

До людей, які вміють літати.

Там я і навчилась цього дива,

Гідного уяви поетеси.

Все Дельторо бачила, щаслива –

Репортаж мій був у їхній пресі.

Я й тепер літаю залюбки,

Як складаю вірші чи казки.

Злива

Жарт жартом, а це вже злива!

Ще й чується грім здалека.

Таки Перун має силу,

Перун та ще літня спека.

Природа немов святилище

Праслов’янського бога.

Полий, поливай же ще, –

Просить вербичка-небога.

А дощ шумить з переливами –

Грають крапель цимбали.

Шепчеться з грушами, сливами,

Чи досить води, чи мало?

Соловейко Ліни Костенко

Мої мрії такі, як небо –

Високі, мінливо-гарні.

Чого ще людині треба?

Ось побувала в книгарні.

Terra incognito книги…

Гортаю, не бачу дороги.

А надворі ж відлига!

То й промочила ноги.

Тепер же, як соловейко

Із вірша Ліни Костенко,

Вкриваюся теплим пледом,

П’ю липовий чай із медом.

Сніжинки

Розкриливши свої пушинки,

Летять, танцюючи, сніжинки

У білих сукенках на диво –

Такі святкові і красиві!

– Хто вам подарував вбрання?

– То ж Дід Мороз – наша рідня.

Снігурі

Неначе яблуня в плодах,

Ця берізка в снігурах.

Ой, летіли! Ой, летіли!

Утекли від заметілей.

– Отож, просимо до нас! –

У двір вибіг весь наш клас.

Винесли гостям зернят –

Не страшний їм снігопад.

Вдягла ялинка пуховик

Вдягла ялинка пуховик

З пір’їнок білих неземних.

Сховала рученьки-гілки

В пухнасті муфти залюбки.

— Вона не змерзне в холоднечі! —

Радіє на санках малеча.

Стриба зайчик між кущів

Стриба зайчик між кущів

Вушками пряде.

Гілка хрусне – і присів:

Небезпека де?

Почекає хвилин кілька

І слухає знов:

– Чи не хрусне знову гілка?

Далі я пішов.

Загадки

1. Укрив ведмедеві барліг,

Наче ковдра, білий ... .

2. Не іскринка, не рослинка,

А білесенька .... .

3. На вікні букет мімоз

Намалює нам ... .

4. Глянь! У нашій годівниці

Клюють сало дві ... .

5. У кого рівна-рівна спинка?

Це ж красується ... .

6. Мчать мене аж два коня –

Залишається ... .

7. У засніженім дворі

Рожевіють ... .

8. Чи, бува, не горить гілка?

Наче вогник, скаче ... .

9. Дайте моркву

й капустинку –

... аж ковтає слинку!

10. Хоч вогниста – не жар-птиця,

А кумасенька ... .

11. Не просто золотиста намистинка,

А це пшениці спілої ……

12. Нас годує всіх воно –

Золоте, смачне ……

13. Ми в поході кілька діб.

Нам підтримка – білий …

14. Усміхнувся ситий Гліб:

– Найсмачніше в світі – ……

15. Українська наша доле,

Ти широке чисте … !

16. Восени лежало голе –

Снігом вкрилось рідне … .

17. І ліси, й степи, й поля –

Українська все … .

18. В космосі вона здаля

Мов блакитний м’яч – … .